

ÉVFORDULÓK

Ünnepelni, egy-egy arra méltó személyiség valamilyen évfordulója okán érdemeket méltatni, tanulságokat levonni, példaképet felmutatni, s mindezzel önvalónk szellemiségét is építeni – alkalmanként muszáj. Fontos azonban, hogy az ilyen alkalmakkor ne elégedjünk meg a külsőségek, a protokolláris formaságok megnyilvánulásával, hanem tisztességesen felkészült – az ünnepetlet és az ünneplőket egyaránt tisztelő – szónokok, emlékezők az ünnep mindenkori lényegét igyekezzenek megvilágítani.

Az idén két, különböző okokból jeles személyiség 80. születésnapja adott alkalmat szellemi értékeink számbavételére. Egyikükben tehetséges költőt és író, polgárjogi harcost, felismert igazságok kimondóját, következőképp a hatalmi szóval ellehetetlenített írástudót tartjuk számon; a másikban szintén írástudót, aki azonban ugyanennek a hatalomnak a bizalmasa, engedelmes eszköze volt, és e minőségében enyhén szólva is ellentmondásos személyiség: jobbik énjével értékeket próbált teremteni, másik énjével viszont értékeket rombolt, emberhez-művészhez méltó, a kiteljesedés igényével jelentkező törekvéseket igyekezett parancsszóra vagy önkéntes vállalkozással elfojtani.

Nem csoda, hogy amíg mindketten életben voltak, nem bírták egymás „szagát”; hogy egyiküket az akkori hatalom minden megnyilvánulásában korlátozta, majd félreállította, a másikat pedig támogatta és kitüntetgette; hogy egyikükre „csak” egykori barátai, tanítványai, kollégái és olvasóitisztelői emlékeztek, a másikat pedig ismét díszoklevelekkel jutalmazta a mai hatalom, születésnapjainak ünnepségét közintézmények szervezték; hogy egyikük emléknapiján pátriánk legjobb magyar alkotóinak népes csoportja volt jelen, a másik születésnapján pedig az ünneplők között – egyik napilapunk fő- és helyettes főszerkesztőjeként – egy költő és egy író-költő; nem meglepő az sem, hogy egyikük terjedelmében szerény, értékében roppant súlyos művészi hagyatéka új és új kiadásokban talál olvasókra, a másik terjedelmében lenyűgöző méretű, de sokkal szerényebb értékeket megtestesítő irodalmi életműve pedig kívül esik az olvasók érdeklődési körén.

Merthogy az idő a mindenkori olvasók szemével mérlegelve értékpárti, és úgy tűnik, a megfellebbezhetetlen döntést máris meghozta Egyikük javára.

A legközelebbi évfordulón vélhetőleg erről a döntésről is szó esik majd.

NAGY ZOLTÁN MIHÁLY